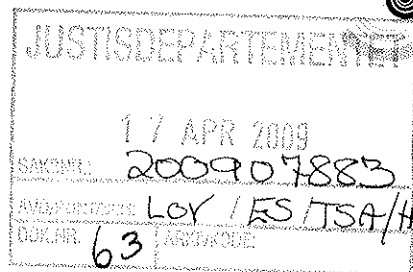

18 APR 2009

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.

0030 OSLO

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjok
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefákša +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER
Liss-Ellen Ramstad, +47 78 47 41 64
liss-ellen.ramstad@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.

MIN ČUJ./VÅR REF.

BEAIVI/DATO

08/5368 - 2

25.03.2009

Almmut go válddát oktavuoda/

Oppgis ved henvendelse

Svar på høring - Rapport Etterkontroll av reglene om strafferettslig utilregnlighet, strafferettslige særreaksjoner og forvaring

Sametinget viser til høringsbrev av 15.12.2008 med høringsfrist 1.04.2009.

Sametinget understreket at samer skal sone sin straff på like vilkår som alle andre, men at situasjonen der kriminalomsorgen og det psykiske helsevernet mangler kapasitet og kompetanse i og om samisk språk og kultur fører til en uverdig situasjon. Sametinget ønsker å fremheve at forholdene, slik de er i dag, ikke imøtekommer samiske domfeltes rettigheter og behov for å bevare språk og kultur.

Sametinget fremhevet statens forpliktelse til positivt å bidra til at det samiske folk har forutsetning for å dyrke sin kultur og sitt språk, og minner om at domfelte innefor rammen av frihetsberøvelse har rett til samme tjenester og tilbud som befolkningen for øvrig. Dette gjelder spesielt den lovfestede retten, jf. sameloven § 3-4, som innsatte har til å snakke samisk med hverandre og sine pårørende. En forutsetning for en bedring av situasjonen er å utdanne flere samiskspråklige personale, høyne den generelle sosialfaglige kompetansen og opprette miljøarbeidsstillinger med fokus på flerkulturelt arbeid i institusjonene.

Progresjon i straffegjennomføringen

Tilbud som en skal få under soning kan være undervisning, bibliotek, rusmiddelarbeid, helsetilbud, sosiale tjenester, arbeidsmarkedstiltak og kulturtilbud. Det legges med dette til rette for at andre etater får yte sine lovbestemte tjenester til de som soner. Disse tilbudene er viktige for en god straffegjennomføring og for å lette tilpasningen til det øvrige samfunnet. I dag er en kommet langt med tanker om individuelle tilpasninger og tilrettelegging rundt den som soner. Det må være mulig å legge soningsforholdene bedre til rette for samiske personer innenfor de rammer som allerede eksisterer, slik at også disse får oppfylt sine lovbestemte rettigheter.

Bevisstheten blant de ansatte om hva det vil si å være samisk er også viktig. Samisk tenkemåte, væremåte og rettsbevissthet vil på noen områder kunne skille seg fra majoritetssamfunnets, og ansattes bevissthet om dette har noe å si for forståelsen og håndteringen av den som soner. Kulturkunnskap er viktig for fortolkning av situasjoner og kanskje spesielt i en soningssituasjon, der målet er at den forvaringsdømte etter endt soning skal fungere i sitt samiske lokalmiljø. For den som soner vil det derfor være av stor betydning at kontakten med det samiske miljøet opprettholdes. Dette både gjennom å få følge med på hva som skjer i lokalsamfunnet og ha kontakt med venner og familie.

Departementets vurdering av at forvaringsdømte skal ha en gradvis progresjon og utslusing i tilknytning til der forvaringsdømte skal bosette seg, og dessuten i nært samarbeid med det lokale hjelpeapparatet støttes av Sametinget. Dette sammen med at forvaringsdømte har mulighet til å

nyttegjøre seg av et tilrettelagt tilbud, er en forutsetning for at overgangen til et liv i frihet skal fungere.

Dekning av juridisk bistand

Departementet skal vurdere i hvilket omfang forvaringsdømte har rett til å få dekket sine utgifter til juridisk bistand i forbindelse med begjæring om prøveløslatelse. Sametinget er av den mening at i gruppen av forvaringsdømte er det en stor andel mennesker med psykiske problemer. Dette er ofte en svak gruppe, og graden av inngrep bør tilsi at terskelen for juridisk bistand er lav av rettssikkerhetsmessige årsaker.

Oppsummering

Sametinget ønsker å oppnå en bedre forståelse av samiske domfeltes situasjon, og at sentrale myndigheter er oppmerksomme på utfordringene. Sametinget er spesielt opptatt av at den domfelte skal ha mulighet til å benytte sitt morsmål. Sametinget fastholder at de grunnleggende språkrettighetene ikke kan innskrenkes under et soningsforhold, at behovet for bevaring av samisk kultur under soning imøtekommes og at kompetanse om samisk språk og kultur blant anstaltenes ansatte økes.

I den grad det viser seg at områder knyttet til reglene om strafferettslig utilregnelighet, strafferettslige særreaksjoner eller forvaring særlig griper inn i samers situasjon, viser vi til oppfølging gjennom konsultasjonsavtalen.

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

Hege Fjellheim Sarre
underdirektør

Liss-Ellen Ramstad
ráddeaddi/rådgiver